

УДК 73:497.115 (1990-2015)

Олександр Павленко

ПОЛІТИКА США ЩОДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ СТАТУСУ КОСОВО (1990–2015 РОКИ)

У статті досліджено процес змін у політиці США стосовно визначення статусу Косово. Розпад Югославії сприяв дестабілізації становища на Балканах. На першому етапі США передали ініціативу врегулювання балканських криз європейцям. За адміністрації Б. Клінтона було прийнято рішення про безпосереднє силове втручання в Косово у форматі “гуманітарної інтервенції”. Після проголошення незалежності Косово ситуація загострилася. США підтримують ініціативи Євросоюзу щодо європеїзації Косово та врегулювання сербсько-косовських відносин.

Ключові слова: Балкани, гуманітарна інтервенція, Євросоюз, Косово, Сербія, США, Югославія.

Еволюція політики США на Балканах становить значний науковий інтерес. Предметом аналізу цієї статті є динаміка змін тактичних підходів адміністрацій американських президентів Джорджа Буша старшого, Білла Клінтона, Джорджа Буша молодшого і Барака Обами щодо визначення статусу Косово. Цей хронологічний період був визначальним з точки зору переходу косовської проблеми від боротьби за збереження автономії в умовах розпаду Югославії до проголошення незалежності Косово. Варто коротко зупинитись на передісторії цього питання.

Після Першої світової війни актуалізувалось національне питання в більшості країн Європи. Не стала винятком й албанська нація. В 1918–1919 рр. Велика Британія і Франція висували ідею поділу території Албанії між сусідами з метою відновлення рівноваги сил. У березні 1920 р. президент США В. Вільсон відхилив цей проект [26, с. 185]. Нагадаємо, що пункт 12 серед Чотирнадцяти пунктів В. Вільсона передбачав “непорушні умови автономного розвитку” для балканських народів колишньої Османської імперії, які увійшли до складу різних балканських держав [35, с. 27–28]. Балкани як геополітичний міст між Європою, Азією і Африкою важливі для реалізації американської євразійської стратегії. Балкани важливі з точки зору контролю над транспортними комунікаціями Євросоюзу. Інструменти американського впливу на Балканах поєднують “м’яку силу” опосередкованого впливу та військову силу жорсткої корекції ситуації в регіоні [25, с. 35].

Зауважимо, що загострення косовської проблеми співпало з приходом у Білий дім в 1981 р. адміністрації президента США Р. Рейгана. США в цей час розглядали модель ринкових реформ в колишній Соціалістичній Федеративній Республіці Югославії як прикладу для інших країн Східної Європи. Але вже у 1987 р. сенатор республіканець Р. Доул закликав розпочати хрестовий похід з метою знищення комуністичної Югославії [17, с. 12]. Р. Рейган зробив вагомий внесок у перемогу в “холодній війні”, але плодами цієї перемоги користувались його наступники. Президент США Дж. Буш-старший був занепокоєний негативним впливом розпаду СФРЮ як фактором дестабілізації ситуації в Європі. У лютому 1991 р. сенатор Р. Доул ініціював надання американської

допомоги некомуністичним Хорватії і Словенії. У травні 1991 р. конгрес США припинив надання американських кредитів Югославії під приводом блокування Сербією і Чорногорією обрання хорвата С. Месіча на посаду голови Президії СФРЮ [5, с. 338]. Утім, уникнути розпаду СФРЮ вже було неможливо.

Справу з наслідками територіального розпаду СФРЮ та зі спробами американської балканської миротворчості довелось мати адміністрації президента США Білла Клінтона. 10 березня 1992 р. США та ЄС висловили готовність визнати незалежність Боснії і Герцеговини. Критиці було піддано спроби Сербії скасувати автономію Косово. Запобігти такому варіанту розвитку подій мав призначений у червні 1992 р. на посаду прем'єр-міністра Союзної Республіки Югославії М. Паніч – колишній громадянин США. Однак він не зміг цивілізувати сербський радикальний націоналізм та запобігти запровадження міжнародних економічних санкцій проти Белграду. Логіка силового поділу територій привела балканські народи до взаємної різанини. У спробі призупинити кровопролиття 10–11 квітня 1995 р. президент США Б. Клінтон наказав бомбити позиції боснійських сербів [19, с. 879]. Крім того, американська приватна військова компанія “Military Professional Resources” здійснювала підготовку збройних підрозділів боснійських хорватів і мусульман [10, с. 81]. У серпні 1995 р. США підтримали операцію хорватської армії проти сербських анклавів на території Хорватії. Тоді також змінилась військово-політична ситуація у Боснії і Герцеговині. У підсумку Сербія погодилась на Дейтонський мирний процес. 14 грудня 1995 р. було підписано мирний договір про припинення війни на території Боснії і Герцеговини, де були визнані боснійська Мусульмансько-хорватська федерація і боснійська Сербська Республіка [34, с. 55].

Утім, напруженою залишалась ситуація в Косово. Адміністрація Б. Клінтона вирішила підтримати мусульман-албанців та захистити їх від сербських репресій. Таке втручання розкритикував Г. Кіссінджер, який вважає, що “події у Косово не загрожують безпеці Америки” [18, с. 286].

Звернемо увагу на дискусії щодо мотивів безпосереднього втручання США у ситуацію навколо Косово в 1998–1999 роках. Найпоширенішою є версія фінансова, яка полягає у закріпленні за долларом статусу світової валюти на фоні запровадження спільної європейської грошової одиниці євро. Присутня й персональна версія, пов'язана з бажанням Б. Клінтона перегорнути сторінку скандалу за участю практикантки М. Левінські. Правда, цю версію категорично відкидає Хілларі Клінтон [20, с. 329]. Отже, навесні 1998 р. адміністрація Б. Клінтона вимагала від сербського президента С. Мілошевіча погодитись на трирічний проміжний план щодо Косово. НАТО мало отримати право на введення 30 тисяч солдат для забезпечення виборів у Косово. Але Р. Голбрук домігся лише згоди Мілошевіча на патрулювання неба над Косово літаками НАТО та введення в Косово 2000 спостерігачів ОБСЄ [37, с. 254]. Виконання цих операцій було можливим з американської військової бази “Криволак” у Македонії [20, с. 44].

У березні – червня 1999 р. ситуація навколо Косово була вирішена силою НАТО. Левову частку військових літаків для проведення цієї операції надали США. Після цього до Косово були введені миротворчі сили на чолі НАТО, але за участю російського контингенту. Водночас США декларували намір зберегти багатоетнічний склад населення Косово. З цією метою 21–23 липня 2000 у м. Ерлі (штат Вірджнія) за американського посередництва відбулись консультації сербської делегації і представників косовських албанців [13, с. 93]. Дестабілізація становища в Косово негативно вплинула на сусідню Македонію. Албанці, які живуть на кордоні Косово і Македонії вимагали більшої автономії. 1 травня 2001 р. державний секретар США К. Пауелл підтримав територіальну

цілісність Македонії [15, с. 140]. Збереження стабільності у Косово і Македонії важливе з точки зору американських економічних інтересів. Зокрема, американсько-македонсько-болгарська компанія АМВО будувала Трансбалканський нафтопровід [26, с. 200]. Компанія “Halliburton” побудувала на території Косово американську військову базу “Бондстіл” [6, с. 1].

Отже, адміністрація Б. Клінтона рішучими діями посприяла створенню державності Косово. Продовження цього курсу пов'язано з легіслативним періодом діяльності президента Джорджа Буша молодшого. Визначальною для нього стала атака терористів 11 вересня 2001 року. Після цього у 2002–2008 рр. зовнішньополітичні пріоритети були зосереджені на Афганістані та Іраку. У Косово ставилась мета для миротворчих сил не допустити проникнення ісламських терористів на Балкани. У грудні 2001 р. США домоглися від МВФ згоди на спеціальну програму фінансування інституційної розбудови державних органів у Косово [8, с. 390]. У березні 2004 р. албанці Косово силовими засобами забезпечили виселення з Косово значної кількості сербів. 20 квітня 2004 р. з цього приводу у Приштіні відбулось засідання Контактної групи по Косово. Косовських сербів залучили до албанських органів самоуправління у Косово. США тоді прийняли албанську аргументацію, що заворушення у Косово пов'язані з економічними проблемами та не мають етнічного характеру [14, с. 316].

Водночас США критикували Євросоюз за бажання домогтися демократичних стандартів у політичному житті Косово й лише після цього проголошувати його незалежність від Сербії. Восени 2005 р. США наполягали на проведенні переговорів про проголошення державності Косово. Переговори розпочалися у серпні 2006 р. за участю делегацій США, Росії та Євросоюзу [382, с. 179]. Зауважимо, що після усунення від влади С. Мілошевіча поліпшились американсько-сербські відносини. У вересні 2006 р. президент Сербії Б. Тадіч та державний секретар США К. Райс підписали договір про екстериторіальний статус американських військ на території Сербії [42, с. 200]. У відповідь сербські демократи сподівались на сильну американську підтримку ідеї багатокультурного Косово [27, с. 199].

Утім, 10 червня 2007 р. президент США Дж. Буш молодший, виступаючи в албанській столиці Тірані, запевнив, що підтримує проголошення незалежності Косово та запропонував визначити крайній термін для цього [40, с. 1]. Зазначимо, що США планував створення багатоетнічного Косово, хоча за даними Центрального розвідувального управління США албанці складали 88% двомільйонного населення Косово, а сербів було близько 7%, інших національних меншин близько 5 % [38, с. 1]. Однак така етнополітична структура полегшувала створення держави титульної нації, а не багатонаціональної держави. Попри це, 17 лютого 2008 р. США визнали проголошення парламентом Косово незалежності краю. Вже 22 липня 2008 р. президент Дж. Буш-молодший у Вашингтоні провів переговори з Х. Тачі і Ф. Сейдіу. Тоді США виступили проти пропозиції Сербії поділити територію Косово на сербську і албанську частини [40, с. 2]. Пізніше у своїх спогадах “Моменти істини” Дж. Буш молодший стверджує, що не розчарувався у підтримці незалежності Косово [30, с. 300].

Під впливом наслідків російсько-грузинської війни 8–12 серпня 2008 р. США і Росія розпочали змагання за визнання незалежності Косово з одного боку і Абхазії та Південної Осетії з іншого. Росія купила визнання Абхазії та Південної Осетії лише Вануату, Венесуелою та Нікарагуа. До вересня 2008 р. США планували визнання незалежності Косово 90 країнами-членами ООН, але така кількість держав, які це зробили, була досягнута лише у середині 2011 року.

Після інавгурації президента США Барака Обами – політика США щодо Косово не змінилась. На думку Б. Обами, “незалежність Косово це результат репресивної політики С. Мілошевіча, тому Косово не може бути прецедентом для інших регіонів світу” [31, с. 1]. 21 травня 2009 р. віце-президент США Дж. Байден відвідав Косово, який побував на базі “Бондстіл” [2, с. 1]. У православному монастирі Високі Дічане Дж. Байден застеріг албанців від репресій щодо сербської меншості. Адміністрація Б. Обами продовжувала посилювати вплив на Белград. Наприклад, 27 квітня 2010 р. Сербія звернулася до американських спецслужб з проханням допомоги у розслідуванні замаху на президента Сербії Б. Тадіча [29, с. 1].

Однак дуже швидко адміністрація президента США Барака Обами переконалась у тому, як важко налагодити економічне життя в Косово. Край потерпав від низького інвестиційного потенціалу та безробіття. По мірі поглиблення економічної кризи кількість прихильників незалежності Косово з 2008 р. зменшився з 93 % до 74 % [9, с. 1]. Опозиційна албанська преса у Косово у травні 2010 р. висловлювала стурбованість ініціативами Євросоюзу “примусити” Косово до співробітництва з Сербією [21, с. 1]. Американський експерт у справах Сербії Обрад Кесіч пропонував пов’язати питання доступу Сербії до фондів ЄС із визнанням Белградом незалежності Косово. Але тодішній міністр закордонних справ Сербії Вук Єремич декларував готовність Белграду вести лише переговори про захист прав сербів у Косово [39, с. 1].

2 червня 2010 р. за участю заступника державного секретаря США Дж. Стернберга дипломати ЄС, Сербії і Косово вперше сиділи за столом переговорів після проголошення незалежності Косово [39, с. 2]. Формальна нормалізація становища дала привід НАТО на 30 % скоротити витрати на миротворчу операцію на території Косово [24, с. 12]. Сербія знервовано реагувала на визнання незалежності Косово 40 державами світу [24, с. 10]. Водночас США різко виступали проти сербської ідеї територіального поділу Косово. Навпаки, 21 липня 2010 р. у Пріштіні віце-президент Дж. Байден знову виступив за створення демократичного багатоетнічного незалежного Косово [41, с. 12]. Наступного дня 22 липня 2010 р. США здобули важливу дипломатичну перемогу. Голова Міжнародного суду ООН японець Хісасі Овада оголосив вердикт, за яким було узаконено одностороннє проголошення незалежності Косово. Крім того, США домоглися того, аби це рішення не стало універсальним прецедентом. Водночас 4 серпня 2010 р. на засідання Ради Безпеки ООН голова місії ООН в Косово (МООНК) Л. Занієр зазначив, що резолюція № 1244 залишається в силі [7, с. 1].

У жовтні 2001 р. державний секретар США Г. Клінтон відвідала Боснію, Сербію, Косово. У Боснії вона закликала зберегти територіальну цілісність [33, с. 2]. Вона вітала співробітництво властей Сербії з Міжнародним трибуналом у Гаазі. У столиці Косово Г. Клінтон заклала албанців активізувати діалог із Сербією [28, с. 3]. Американці переконували самих себе у тому, що замирившись з сусідами, Сербія відмовиться від свого кривавого націоналістичного минулого та від імперських зв’язків Росією [11, с. 11]. Не дивно, що 1–2 грудня 2010 р. на саміті ОБСЄ в Астані США не домоглися поступок від Росії у питанні “заморожених” конфліктів на пострадянському просторі. Водночас набрав обертів скандал із персональною справою прем’єр-міністра Косово Х. Тачі. Його звинувачували у зв’язках з косовською мафією [36, с. 11]. Албанська преса Косово звинуватили Сербію у намірі дискредитувати “борців за незалежність Косово” [4, с. 4]. Утім, жодних кримінальних наслідків для Х. Тачі це не мало [1, с. 57].

У цьому сенсі варто звернути увагу на позицію, оприлюднену професором університету Арізона (США) Дж. Буханеном, який запропонував селективне

ставлення до права націй на самовизначення. Він запропонував трактувати його як спеціальне, яке можливе лише за певних умов. Зокрема, серед таких умов виправлення наслідків попередніх несправедливих анексій, за умови самозахисту. Отже, 17 лютого 2008 р. за морально-політичної підтримки США парламент Косово проголосив незалежність Республіки Косово від Сербії. Понад сто країн це визнало, але значна кількість держав-членів ООН продовжує вважати, що Косово не повинно було одноосібно проголошувати незалежність, тому де-юре воно продовжує залишатися автономною частиною Сербії. США були вимушені погодитись з рішенням Генеральної Асамблеї ООН від 8 жовтня 2008 р. про перевірку Міжнародним трибуналом у Гаазі правочинності однобічного проголошення незалежності Косово. Утім, на вимогу США ООН погодилась, що трибунал не може приймати остаточне рішення з цього приводу, а може лише висловити свою думку. Після російсько-грузинської війни серпня 2008 р. Росія визнала незалежність Південної Осетії та Абхазії [12, с. 324].

15 грудня 2010 р. за результатами переговорів у Москві міністра закордонних справ Росії С. Лаврова та його сербського колеги В. Єремича мова йшла тиск Кремля, який домагався жорсткішої позиції Белграду у справі Косово [16, с. 1]. Аби уникнути дестабілізації США наполягали на тому, аби союзники по НАТО не поспішали залишати Косово [23, с. 1]. Однак “арабська весна” 2011 р. переключила увагу адміністрації Барака Обами на країни Близького Сходу і Північної Африки. Правда, абстрагуватись від Косово було складно, адже 2 березня 2011 р. косовський албанець в аеропорту Франкфурту на Майні застрелив двох американських військових [3, с. 1]. Були побоювання, що “Косово – це лише віддзеркалення проблем, які можуть виникнути в Лівії після “гуманітарної інтервенції” [4, с. 1]. Хоча зміна лідерів у арабських країнах відбувалась суперечливо, кадрове питання у Косово надійно було контрольованим. Опальний косовський олігарх Б. Паколі, відомий своїми корупційними зв'язками з оточенням Б. Єльцина, не зміг стати президентом Косово. Натомість 7 квітня 2011 р. парламент Косово обрав президентом країни Атіфете Яхьяга. Вона навчалась і жила в США [4, с. 2]. 6 липня 2011 р. віцепрезидент США Дж. Байден стимулював власті Косово до відновлення переговорів з Белградом [41, с. 1]. На початку серпня 2011 р. Сербія погодилась на відновлення албанського контролю над північними районами Косово. США підтримали готовність Євросоюзу сприяти налагодженню діалогу між сербами і албанцями Косово.

Під час другого президентського терміну Барак Обама дещо змінив зовнішньополітичні пріоритети США. Події “арабської весни” 2011 р., сирийська війна, падіння режиму М. Каддафі у Лівії спровокували потужну хвилю біженців до країн-членів Європейського Союзу. Увага до проблеми Косово зосереджувалась на проблематиці запобігання ісламському тероризмові та проникненню на Балкани бойовиків “Ісламської держави”. Також адміністрація Барака Обами підтримала початок переговорів Євросоюзу та Сербії про вступ останньої до єдиної Європи. Крім того, США вітали поглиблення співпраці Євросоюзу з албанськими властями Косово. Утім, остаточне визнання Косово як незалежної держави та прийняття її до ООН відкладено до сфери компетенції нової адміністрації президента США, яка набуде повноважень 20 січня 2017 року.

Список використаних джерел

1. *Автономный край Косово и Метохия. Факты.* – Белград: Союзный секретариат по информации, 1998. – 126 с. 2. *Addresses Troops in Kosovo at Camp Bondsteel.* The Vice President Joe Biden, 21 May 2009 // Электронный документ: режим доступа: <http://www.whitehouse.gov/search/site/kosovo> 3. *Албанец* сознался в нападении на американских

- военных в ФРГ // Электронный документ режим доступа: <http://www.itar-tass.com/Level2.html?NewsID=16008892&PageNum=0> 4. *Арбатова Н.* Косовский прецедент для Ливии // Надежда Константиновна Арбатова // Электронный документ режим доступа: http://www.ng.ru/ideas/2011-04-05/7_cosovo_livia.html 5. *Васильева Н., Гаврилов В.* Балканский тупик? Историческая судьба Югославии в XX веке. / Нина Васильева, Виктор Гаврилов. – М.: Гея этэрум, 2000. – 480 с. 6. *Булатович Л.* База Бондстил – столица нового наркогосударства на Балканах / Лазар Булатович // Электронный документ режим доступа: <http://www.fondsk.ru> 7. *Буш Джордж.* “Наше решение – независимость Косово” // Электронный документ режим доступа: <http://www.patriarchia.ru/db/text/255673.html> 8. *Bush George.* Decision Points. – Crown: Publishers/Virgin Books, 2010. – 497 p. 9. *Glenny Misha.* McMafia. A Journey Through the Global Criminal Underworld. – London: Random House, 2008. – 240 p. 10. *Гольц А.* Любой конфликт за ваши деньги / Александр Гольц. // Вокруг света. – 2010. – № 10. – С.74–83. 11. *Derens Jean-Arnault.* Protectorate of Kosovo // Электронный документ режим доступа: <http://www.mondediplo.com/2003/12/09Derens> 12. *Дель Понте К.* Охота. Я и военные преступники / Карла Дель Понте. – М.: Эксмо, 2008. – 640 с. 13. *Доклад* Генерального секретаря ООН о Миссии Организации Объединенных Наций по делам временной администрации Косова (18 сентября 2000 г.) // Албанский фактор в развитии кризиса на территории бывшей Югославии. – С. 92–107. 14. *Доклад* Генерального секретаря ООН о Миссии Организации Объединенных Наций по делам временной администрации в Косове (29 ноября 2004 г.) // Албанский фактор в развитии кризиса на территории бывшей Югославии. – С. 316–342. 15. *Заявление* Государственного секретаря США Колина Пауэлла (1 мая 2001 г.) // Албанский фактор в развитии кризиса на территории бывшей Югославии. – С. 140–141. 16. *Заявление* для прессы по итогам российско-сербских переговоров на высшем уровне 20 октября 2009 года (Белград) // Электронный ресурс: режим доступа: <http://www.kremlin.ru/transcripts/5782> 17. *Качура Ю. Б.* Югославия в концепциях и внешней политике США в 1960-е годы / Юрий Борисович Качура. Автореферат диссертации на соискание ученой степени канд. ист. наук. – К.: Государственный университет им. Т.Г.Шевченко, 1989. – 19 с. 18. *Киссинджер Г.* Нужна ли Америке внешняя политика? / Генри Киссинджер; Пер. с англ. – М.: Ладомир. – 2002. – 350 с. 19. *Клинтон У. Дж.* Моя жизнь / Уильям Джефферсон Клинтон; Пер. с англ. – М.: Альпина бизнес букс, 2005. – 1088 с. 20. *Клинтон Г.* Жива історія / Гіларі Родем Клінтон; Пер. з англ. – К.: Основи, 2008. – 592 с. 21. *Kosovo* // Электронный документ режим доступа: <http://www.cia.gov/library/publications/the-world-fact-book/geos.kv.html#People> 22. *Майстровой А.* Почему “русские” в Израиле не хотят мира / Алексей Майстровой // <http://www.inopressa.ru/article/13Oct2010/jpost/israel.html> 23. *Макшейн Денис.* Очернение Х.Тачи. The Wall Street Journal // Электронный документ режим доступа: <http://www.inopressa.ru/article/08Feb2011/wsj/kosovo1.html> 24. *Министры* обороны стран НАТО высказались за экономию расходов // Электронный документ режим доступа: http://www.rian.ru/trend/nato_ministers_meeting_11062010/ 25. *Най Дж.* “Мягкая” сила и американо-европейские отношения // США – Канада: экономика – политика – культура. – 2004. – № 10. – С. 33–42. 26. *Пономарёва Е. Г.* Новые государства на Балканах. / Елена Георгиевна Пономарёва. – М.: МГИМО (У) МИД России, 2010. – 252 с. 27. *Obama for Kosovo* // Электронный документ режим доступа: <http://www.newkosovoreport.com> 28. *Pond E.* The EU’s Test in Kosovo // The Washington Quarterly. – 2008. – Vol.31. – № 4. – pp. 97–112. 29. *Отставка* президента Косово Ф.Сейдиу // Электронный документ режим доступа: <http://www.rain.ru/world/20100927/279782322.html> 30. *Report of the Secretary General on the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo.* 2011, 3 May. // S/2011/281 // Электронный документ режим доступа: http://www.unmikononline.org/SGReports/UIV_Sec_Gen_kosovo_report_052011.pdf 31. *Roule au Eric.* French diplomacy adrift in Kosovo // Электронный документ режим доступа: <http://www.mondediplo.com/1999/12/04/rouleau> 32. *Саган Г.* Особливості національних рухів в Югославії 1960–1980-х рр. / Галина Саган // Электронный документ режим доступа: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc-gum/nzpznuv/2008_16/5484-501.pdf 33. *Samary Catherine.* The real agenda for Kosovo // Электронный документ режим доступа: <http://www.mondediplo.com/2000/02/06samary> 34. *Сербов* разбирали на органы с ведома США? // Электронный документ режим доступа: <http://www.rosbalt.ru/2010/11/13/789703.html> 35. *Симич П.* Дейтонский процесс: сербский взгляд / Предраг Симич // Мировая экономика и международные отношения. – 1998. – № 9. – С. 34–45. 36. *Sher James.* Articles Collection devoted to NATO, Russia, Ukraine, Crisis in Kosovo and Yugoslavia. – Kyiv: Atlantic Council of Ukraine. – 2000. – 64 p. 37. *Тэлботт* Строуб. Билл и Борис. Записки о президентской дипломатии / Пер. с англ. – М.:

Городок, 2003. – 509 с. 38. *The Conflict over Kosovo*. Report // Электронный документ: режим доступа: http://www.rand.org/pubs/monograph_repos/mr/1351.html 39. *US Balkan policy* // Электронный документ режим доступа: <http://www.sprskapolitika.com> 40. *US President George Bush for Kosovo* // Электронный документ режим доступа: <http://www.georgewbush-whitehouse.archives.gov> 41. *Vice President Biden's Remarks to the Assembly of Kosovo* // Электронный документ: режим доступа: <http://www.state.gov/p/eur/rls/wh/123744.htm> 42. *Walzer Michael*. Just and Unjust Wars. – New York: Basic Books, 2011. – 180 p.

Александр Павленко

**ПОЛИТИКА США ОТНОСИТЕЛЬНО ОПРЕДЕЛЕНИЯ СТАТУСА КОСОВО
(1990–2015 ГОДЫ)**

В статье исследовано процесс изменений в политике США относительно определения статуса Косово. Распад Югославии содействовал дестабилизации положения на Балканах. На первом этапе США передали инициативу урегулирования балканских кризисов европейцам. Администрация Б. Клинтона решилась на непосредственное силовое вмешательство в Косово в формате “гуманитарной интервенции”. После провозглашения независимости Косово ситуация обострилась. США поддерживают инициативы Евросоюзу, направленные на европеизацию Косово и урегулирование сербско-косовских отношений.

Ключевые слова: Балканы, гуманитарная интервенция, Европейский Союз, Косово, Сербия, США, Югославия.

Alexander Pavlenko

US POLICY ON KOSOVO STATUS (1990–2015)

The paper deals with US policy on Kosovo Status. Destruction of Yugoslavia promoted destabilization of Balkan region. The author shows evolution of US policy on Kosovo Status from diplomatic mission to “humanitarian intervention”. These are the need for Kosovo independents. Another problem is to make peace in Serbian-Kosovo relationship.

Key words: Balkan, humanitarian intervention, European Union, Kosovo, Serbia, USA, Yugoslavia.